

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена**

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ	
1.	Датум и орган који је именовео комисију: Сенат Универзитета у Новом Саду (13. седница, 12.07.2016. године), по одлуци и предлогу, које су доставили Наставно уметничко научно веће Академије уметности у Новом Саду (30.06.2016. године) и Наставно-научно веће Педагошког факултета у Сомбору (30.06.2016. године).
2.	Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: • Др Сванибор Петан, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Љубљани, научна област Етномузикологија (изабран 19.12.2006. године), ментор • Др Нице Фрациле, редовни професор Академије уметности Универзитета у Новом Саду, научна област Етномузикологија (изабран 16.06.2006. године), председник комисије • Др Милован Мишков, редовни професор Педагошког факултета у Сомбору, Универзитета у Новом Саду, научна област Музичка култура са методиком наставе (изабран 26.01.2005. године), ментор • Др Биљана Јеремић, доцент Педагошког факултета у Сомбору, Универзитета у Новом Саду, научна област Методика наставе музичке културе (изабрана 06.06.2014. године), члан комисије
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ	
1.	Име, име једног родитеља, презиме: ВЕСНА, Србослав, ИВКОВ
2.	Датум рођења, општина, држава: Рођена 06.04.1976. године, Сомбор, Република Србија

3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив   Академија уметности у Новом Саду, Етномузикологија, дипломирани етномузиколог   4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија   Пријављена 2011. године. Одобрена израда дисертације 2014. године, од стране Универзитета у Новом Саду   5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Академија уметности у Новом Саду, <i>Хармоника у Војводини</i>, Етномузикологија, 11.01.2007. године
6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Етномузикологија
III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ: <i>Хармоника у народној и школској пракси: феноменологија и педагошки аспекти</i>
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ: Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.   Текст дисертације структуриран је тако да после кључних документацијских информација и апстракта, на српском и енглеском језику, а онда и садржаја, следе: 1. Увод (5–8 стр);   2. Теоријски приступ проблему истраживања (9–163 стр.), који обухвата одељке који се односе на: Одређење појединих термина, односно појмова; Хармоника као музички инструмент; Врсте и делови хармонике, Распрострањеност хармонике у различитим културама и народима с посебним освртом на Србију, Хармоника у школском плану и програму у Србији, Приказ организације и рада у различитим врстама школа (Настава, Садржаји наставе, Процес и фазе учења, Учење „на слух“, Дидактички принципи, Организациони облици наставе, Организација наставног рада на часу, Наставне методе, Наставна средства и технички уређаји, Вежбање), Учитељ, ученик и родитељ у процесу учења свирања хармонике, Ефекти учења свирања хармонике и пласман знања, Значајни приручници за учење свирања хармонике, Поједина научна разматрања о хармоници и учењу;   3. Методологија истраживања (164–181 стр.), као посебно поглавље, структурални је део дисертације, који је фокусиран на следеће: Предмет и проблем истраживања, Циљ и карактер истраживања, Задаци истраживања, Хипотезе

истраживања, Варијабле истраживања, План, организација и календар истраживања, Популација и узорак истраживања, Методе, технике, инструменти истраживања и обрада података, Методолошка ограничења;

4. Резултати истраживања – приказ, анализа и интерпретација (182–245 стр.) представља поглавље дисертације у којем се приказују емпиријски резултати истраживања, а које се, с обзиром на постављене задатке, односи на следеће: Циљ подучавања у ваншколском и школском учењу, Временско трајање часа и социјални облици наставе у ваншколском и школском учењу свирања хармонике, Одабир врсте учења (из нота, по слуху) у ваншколском и школском учењу свирања хармонике, Примена појединих наставних, техничких и других средстава, која се користе у подучавању у ваншколском и школском учењу свирања хармонике, Фактори који утичу на организацију часа у ваншколском и школском учењу свирања хармонике, Примена појединих поступака мотивације ученика на часу у ваншколском и школском учењу хармонике, Постигнуће ученика у односу на одабир врсте инструмента и врсте музике на почетку учења свирања у ваншколским и школским условима, Значај појединих фактора који утичу на успех или постигнуће ученика у свирању хармонике у ваншколском и школском учењу, Предности учења хармонике у ваншколским и школским условима, Вредновање статуса инструмента, друштвеног положаја извођача и учитеља у ваншколском и школском учењу свирања хармонике, Дискусија резултата;

5. Закључци (246–254 стр.);

6. Литература – извори (255–266 стр.);

7. Прилози (267–340 стр.) структурални је део текста дисертације у којем су изложени: Табеле, Списак испитаника са којима је обављен интервју, Протокол интервјуа, Списак испитаника који су испуњавали скалу процене, Скала процене, Нотни записи, (*Методика наставе хармонике* Милане Барачков Маленица);

8. Попис слика, табела и нотних записа (341–351 стр.).

Докторска дисертација кандидаткиње Весне Ивков структурално је постављена тако да је сачињава: осам поглавља, 351 страница текста у фонту Times New Roman, 37 слика, 57 табела, списак од 150 коришћених референци (укупно 21 прилог). Комисија констатује да докторска дисертација кандидаткиње Весне Ивков садржи све потребне делове или елементе.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација под називом *Хармоника у народној и школској пракси: феноменологија и педагошки аспекти* кандидаткиње Весне Ивков је интердисциплинарно утемељена, јер поред етномузикологије и музичке педагогије обухвата и неколико других научних дисциплина.

У делу дисертације насловљеном као **Увод**, поред осталог што у методолошком смислу треба да сачињава овај део рада, односно једне дисертације, кандидаткиња указује на нарочите везе и односе етномузикологије и музичке педагогије, да би на основу тога указала на то да је њено истраживање, уосталом као и многа слична претходна, нужно морало да буде интердисциплинарно постављено.

У делу рада под насловом **Теоријски приступ проблему истраживања**, најпре су дата неопходна термилошко-појмовна објашњења. У питању су појмови, односно термилошки изрази, као што су: феномен, хармоника, школа, пракса, настава, учитељ/наставник.

У склопу овог поглавља исцрпно је размотрен историјски развој хармонике и то у временском раздобљу од појаве шен(г)а (2700 година пре Христа) па до савремених облика овог инструмента. При томе нарочито се указује пажња и на значајне моменте у производњи и на својевремени настанак појединих врста овог инструмента. Уз све то наводе се и главни делови савремене хроматске хармонике, даје се апликација тонова у дисканту, у басу, као и карактеристике регистара.

Улога хармонике у друштву представљена је на примеру типичних појава у оквиру извођачке праксе у Кини, Русији, Сједињеним Америчким Државама, у Европи (Немачка, Италија, Француска, подручје бивше Југославије итд.), а кад је реч о простору Србије, кандидаткиња налази да се историја хармонике може пратити у последњих 100 година, тј. од Првог светског рата па наовамо. Исто тако она налази да је хармоника у Србији заживела најпре у оквиру народне музике и да су временом формирани стилови свирања, који се, између осталог, везују за одређено подручје Србије, где је хармоника нарочито заступљена и омиљена, или за извођачке специфичности врских и познатих извођача. Од средине 20. века хармоника је уведена у тадашњи југословенски школски систем. Као кључне личности, чије је наставничко деловање допринело развоју хармонике у музичким школама у Србији, тада и Југославији, кандидаткиња помиње Албина и Нилку Факин, Маргиту Барачков, Војиславу Вуковић Терзић, као и Милану Барачков Маленица, чија је методика наставе хармонике једна од значајних, кад је реч о стручном оспособљавању бројних генерација ученика хармонике Средње музичке школе „Исидор Бајић“ у Новом Саду, за будући позив наставника хармонике. Приказ организације и рада у изваншколском и школском моделу учења свирања хармонике, кандидаткиња даје са аспекта наставе и њеног садржаја, процеса и фаза учења, учења „на слух“, дидактичких принципа, организационих облика наставе, организације наставног рада на часу, наставних метода, наставних средстава и техничких уређаја и вежбања. Сваки наведени елемент у приказу организације и рада појмовно је објашњен уз указ на заступљеност и поједине особености у школском и ваншколском моделу учења свирања хармонике. Улога учитеља, ученика и родитеља у процесу учења представљена је са становишта дијахроније, некад и сад, са посебним освртом на значај релације поменутих улога на самом почетку учења појединца, како по школском, тако и ваншколском моделу. Ефекти учења и пласман знања коначни су исходи залагања појединца у овладавању свирања у оквиру ваншколског и школског модела, који су међусобно слични, али и различити. Кандидаткиња полемише и о значајним приручницима и уџбеницима за учење свирања хармонике, који су некад били актуелни и који су данас присутни

у пракси, наводећи посебне особености, односно поједине предности и недостатке. Начињен је и осврт на поједине публикације од значаја за проучавање хармонике, учења у општем смислу и учења свирања хармонике.

У поглављу под називом **Методологија истраживања** дефинисани су предмет и проблем истраживања, карактер и методе истраживања, а циљ истраживања је формулисан у виду намере да се утврде педагошко-музичке карактеристике два модела учења свирања хармонике – ваншколски и школски.

Ради достизања циља истраживања утврђено је 10 задатака, на основу којих је, поред опште хипотезе, постављено и 10 посебних истраживачких хипотеза. У склопу опште истраживачке хипотезе претпостављено је: да нема статистички значајних разлика у организационим, методичким и другим аспектима учења свирања хармонике између ваншколског и школског модела учења.

Одређене су и варијабле истраживања: независне, зависне и контролне, као и план истраживања, односно распоред реализације појединих активности везаних за практична, или емпиријска истраживања.

Из популације музичких педагога издвојен је узорак истраживања, који је у овом случају сачињавало 30 испитаника, који су своја мишљења и ставове могли да изразе путем скале процене и 30 испитаника (музичких педагога, извођача), који су своје мишљење могли да изразе путем тзв. „везаног“ интервјуа. У оба случаја то је, методолошки гледано, тзв. „мали“ узорак.

Поред општијих истраживачких метода, као што су на пример дескриптивна метода, метода анализе садржаја и друге, при обради емпиријских података коришћени су одговарајући поступци тзв. статистичке методе.

Кроз дискусију резултата дошло се до сазнања да су поједине хипотезе делимично потврђене, а што је, у крајњем исходу, довело и до закључка да је и општа хипотеза делимично потврђена. То би како у теоријском, тако и у практичном смислу, могло да значи да оба истраживана модела учења свирања хармонике имају своје место у пракси. Нарочито због тога што сваки од њих има своје предности и недостатке и што ниједан од њих није изразито супериоран, или инфериоран у односу на оног, са којим је компаран.

У **закључном** делу дисертације кандидаткиња на основу својих истраживања, као и уважавања најважнијих сазнања из делова рада који се односе на теоријски оквир или поставку свог емпиријског истраживања, прецизно указује и на могућност, потребу и правце даљих истраживања овог проблема, а највише на могућност и потребу стварања услова с циљем да и у нашем школском систему практично оживи учење свирања више врста музике.

На основу свега претходног Комисија констатује да су сви делови докторске дисертације кандидаткиње Весне Ивков изведени и написани у складу са научним и методолошким стандардима.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Ивков, В. (2011). *Прва хармоника Војводине, Фестивал народне музике Станар 2009*. Сомбор: Градски музеј. (120 страна и компакт-диск са звучним примерима)

Ivkov, V. (2014). Studying the Accordion in the Folk Practice of Vojvodina – particularities and effects. *Studia instrumentorum musicae popularis II (New Series)*. Münster: Verlaghaus Monsenstein und Vannerdat OHG, 133-142.

Ivkov, V. (2014). Uloga i značaj muzičkih instrumenata u obrazovanju i radu učitelja i vaspitača u Somboru. *200 година Српске препарандије у Сентандреји и Сомбору*. Сомбор: Педагошки факултет, 363-369.

Ивков, В. (2015). (Не) свирај нешто народно – предрасуде у хармоникашкој пракси. *Други национални научни скуп са међународном учешћем Уметност и култура данас: дух времена и проблеми интерпретације*. Ниш: Факултет уметности, 381-390.

Ivkov, V. (2016). Sevdalinka u izvođačkoj praksi harmonikaša u Srbiji. *Muzika u društvu, Zbornik radova 9. Međunarodnog simpozija „Muzika u društvu“*. Sarajevo: Muzikološko društvo FBiH, Muzička akademija Univerziteta u Sarajevu, 366-374.

Чланови Комисије констатују да су наведени објављени научни радови одговарајући и настали су на основу истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

За ваншколски и школски начин подучавања у свирању хармонике, независно од њихове специфичности, једнако су својствена општа дидактичко-методичка начела, поступци, начин припреме, реализације и верификације као и у било којој другој области наставе, односно подучавања и учења. Ту се, пре свега, мисли на неопходно утемељење оба модела наставе или подучавања на компонентама које сачињавају наставни процес уопште, а које се односе како на стицање знања тако и на развој потребних општих и музичких способности, на формирање одређених вештина и навика, на то да свака настава протиче кроз одређене процесе или радне етапе, на то да се свака настава планира и изводи према одређеним правилима, да се прати и вреднује постигнуће, да се као процес непрестано усавршава, као и да се циљно поставља с обзиром на индивидуалне, добне и друге могућности ученика, а онда и времена и средине у којој се образовно-васпитни процес остварује.

У оба модела, у процесу учења учитељи, као и родитељи, имају велику улогу. Најважнији циљ који се остварује, како у ваншколском тако и у школском учењу, јесте развијање интересовања и љубави према музици. Хармоника и нотни

материјал су најважнија наставна средства, која се користе у ваншколском и школском учењу. Битан фактор који утиче на организацију часа ван школе, као и у школи, обично је потреба предстојећег јавног наступа.

Општа хипотеза истраживања (у смислу претпоставке да нема статистички битних разлика у организационим, методичким и другим аспектима учења свирања хармонике између ваншколског и школског модела учења) делимично је потврђена.

За разлику од изваншколског, у школском моделу учења постоји наставни план и програм, садржај наставе је прописан, а заступљен је и принцип научности наставе. Разлике између два типа или модела учења су изражене и у погледу дужине трајања, места одржавања, начина плаћања. У школском подучавању се предност даје учењу из нота, док се у ваншколском учењу предност даје учењу по слуху. Уџбеници/методички приручници се чешће користе у школском учењу.

Учење врсте музике по жељи и слободан одабир наставника процењени су као веће предности ваншколског учења. У случају школског учења стручне компетенције наставника, обавеза вођења дневника рада, стицања сведочанства о похађању школе, доступности штампаних музикалија/уџбеника, учења предмета (Музичка теорија, Солфеђо) – дисциплина које помажу укупни музички развој појединца, надзор наставе од стране стручних органа, потребе набавке хармонике са баритон системом, доступности уџбеника за методiku наставе хармонике и сл., представљају предности школског учења свирања хармонике у односу на ваншколско учење.

У школском учењу генерално лошије се процењује статус свих разматраних елемената у друштву, поготово статус учитеља/наставника, а у ваншколском је високо вреднован статус инструмента. Заједничко је мишљење већине испитаника да је најбоље почети са паралелним учењем народне и уметничке музике и то не приватно, него у школи. Из тог разлога кандидаткиња предлаже институционално увођење свирања разних врста музике на хармоници, а резултати ових истраживања могу бити од значаја не само за методiku наставе хармонике, већ и за будућа проучавања у области музичке културе уопште.

Чланови Комисије сматрају да истраживање кандидаткиње Весне Ивков доприноси осветљавању наведене проблематике, па у том смислу налази и да је овом дисертацијом пружен нов и веома значајан научни допринос.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Приказивање и тумачење резултата истраживања је у складу са очекивањима и захтевима. Поставку докторске дисертације карактерише функционалан распоред, логичан след поглавља, прегледност и јасноћа излагања. Методологија истраживања садржи стандардне елементе, на основу којих проистиче приказ, анализа и интерпретација резултата истраживања. Примењене методе примерене су карактеру истраживања, а изведени резултати и закључци се базирају на утврђеним чињеницама. У овој докторској дисертацији од посебне вредности су одабрани и примењени технике и инструменти истраживања, који су омогућили добијање података од научног значаја, како са становишта теорије, тако и са становишта праксе.

Чланови Комисије констатују да је докторска дисертација резултат овладавања методологијом научног рада и самосталног вишегодишњег континуираног залагања и научног деловања кандидаткиње Весне Ивков.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Дисертација садржи све битне елементе.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Феномен музичког инструмента хармоника у погледу начина учења свирања, подучавања, није био осветљен, дефинисан и објашњен у домаћој науци.

Уочавање и идентификација истраживачког проблема даје оригиналност докторској дисертацији, као и приступ проблему, методологија и систематичност у процесу истраживања, те аргументација при свођењу резултата истраживања.

У овој дисертацији компарирана су различита казивања, мишљења и ставови и то учитеља/наставника хармонике у моделу ваншколског и школског подучавања, у вези са организацијом и начином рада или подучавања. Исто тако, дати су и бројни значајни подаци о основним елементима или факторима, од којих у највећој мери зависи успех у процесу подучавања. Све то у великој мери може бити од значаја и

за процесе даљих истраживања овог проблема.   Комисија сматра да предмет и проблем истраживања овом докторском дисертацијом добијају значајан статус и третман, а овим радом, кандидаткиње Весне Ивков, добијене су неспорне научне основе и остварени битни научни резултати.
4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања   Чланови Комисије констатују да нису уочени посебни недостаци докторске дисертације и остају при коначном предлогу и оцени.
X ПРЕДЛОГ: На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже: - <u>да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана</u>   - да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или   - да се докторска дисертација одбија

НАВЕСТИ ИМЕ И ЗВАЊЕ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ
ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

_____
Др Сванибор Петан, редовни професор
Филозофски факултет, Универзитет у Љубљани, ментор

_____
Др Нице Фрациле, редовни професор
Академија уметности, Универзитет у Новом Саду, председник

_____
Др Милован Мишков, редовни професор
Педагошки факултет у Сомбору, Универзитет у Новом Саду, ментор

_____
Др Биљана Јеремић, доцент
Педагошки факултет у Сомбору, Универзитет у Новом Саду, члан

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.